

Furusunds Samfällighetsförening
c/o Torbjörn Jansson
Varvsvägen 9
760 19 FURUSUND

Grönområdesplan på Furusund

Föreliggande grönområdesplan över skogsmarken på Furusund 2:1 mfl, Blidö församling. Fastigheterna innefattar all grönområdesmark på ön Furusund i Norrtälje kommun.

Fastighetens målsättning

Det övergripande målet med föreningens skogsinnehav är att tillgodose behov av områden för närrekreation och bevarande av befintliga natur- och kulturvärden. På Furusund finns goda möjligheter att skapa mycket fina varierande skogsmiljöer för samfällighetens medlemmar och naturens mångfald. En rekreationsskog har med fördel en variation av flera trädslag i olika ålder och gärna med en större andel lövträd och tall. På Furusund är redan tallarna och ädellövträden (eken) karaktärsträd och ger området extra höga värden. Det finns också en hel del hassel som med viss skötsel kan bilda fina hassellundar och mycket värdefulla gamla hasselbuketter.

Rekreativsmål

Det är svårt att ge en generell beskrivning på vad som kännetecknar den perfekta skogen i anslutning till ett tomtområde. Värdet av upplevelsen anses dock öka med trädens ålder och med minskande stamantal samt att det finns, som på Furusund, en stor andel lövträd. Området bör också utgöra en rik livsmiljö för områdets växt- och djurliv, erbjuda möjligheter för bär- och svampplockning och ge skydd mot insyn och vind. Därför bör man bruka skogen småskaligt och endast i nödfall avverka större sammanhängande ytor.

Skötselstrategi

Inom skogsområdena bör skogsskötseln vara aktiv men ytterst varsam och följa grönområdesplanen. Stora förändringar (kalavverkning) av skogen bör undvikas och inriktningen bör vara att alltid använda skonsamma avverkningsmetoder för att minimera eventuella markskador. Vid stormfällningar tas färskt barrvirke bort som överstiger 5m³/ha. Skogsskötseln bör anpassas efter hur skogen används av föreningens medlemmar och ha som mål att vara funktionell för så många de olika brukargrupperna som möjligt.

På Furusund måste också stor hänsyn tas till den långa strandlinjen. Det är därför mycket viktigt att man inte avverkar stora sammanhängande ytor och inte i närheten av vattnet då träden (särskilt klibbal) som växer i kantzonen, stadgar stranden, saktar ner markvattnet, fångar upp farliga ämnen som kvicksilver och hindrar näringsläckage ut i sjön.

Med tanke på detta och vad som åtgärdats tidigare föreslår jag följande åtgärder.

Avdelningsbeskrivning

Beskrivning av avdelningar med långsiktig målsättning och förslag till åtgärder i c:a 10 år:

Avd 1 Ekudden. Här växer flera arter ädelövträd som till exempel ek, lind, lönn och ask. Det finns också exemplar av grova gamla björkar och aspar, längs stranden växer dessutom en hel del klibbal. Här har gjorts en ordentlig bortgallring av gran och frihuggning av ekar och andra grova lövträd i en stor del av området. Målsättning bör vara att fortsätta påbörjat arbete och få bort **alla** granar och endast spara de stora gamla tallarna av barrträden.

Åtgärd: Fortsätt att spara delar av fällda träd liggandes på marken på utvalda ställen över hela området. I den del av området där marken är fuktigare och kan björk och klibbal utgöra trädskiktet.

Avd 2 Norr om Ekudden sluttar marken från husen ner mot Badviken där det växer en blandskog med ask, ek, lönn, al, sälj, hassel och enstaka enbuskar. I områdets norra del finns även en del stora granar, flera stora gamla tallar och ytterligare en stor ek. Alldeles söder om väg 278 växer en grupp medelålders ädellövträd som ask, ek och lönn.

Åtgärd: Frihugg de stora ekarna, välj att spara ädellöv som ask och lönn framför björk. Unga granar och plantor röjs bort. Röj även runt enbuskarna så att de står i solen. Runt den stora eken ska björkarna tas bort och med fördel ytterligare någon av granarna mot vattnet. Några av de mindre hasselbuketterna kan röjas bort så att de frodigaste kan få mer utrymme och bilda en lundliknande miljö ner mot vattnet tillsammans med de stora säljar som finns på platsen. Av ädelövsträden söder om vägen gallras de minsta bort för att ge bättre utrymme åt kvarstående. Röj fram hasselbuketter som kan växa under och mellan de stora träden.

Avd 3 Brant sluttning ner mot Eknöströmmen med bitvis glest stående lågt växande martallsliknande gamla tallar och blåbärsris på hällmark. Vid stranden växer bitvis en del klippal. Mellan kraftledningen och vägen konkurrerar en hel del lövträd med de gamla tallarna. En strandzon med klippal och sälj, gamla vidkroniga tallar med gles underväxt av tallplantor, hasselbuketter, och rönn bör bli hela områdets karaktär undantaget den fina ekbacken vid Aborrstigens slut. I kraftledningsgatan gynnas med fördel rönn- och enbuskar.

Åtgärd: I södra delen frihugg de stora tallarna från konkurrerande träd. Spara

fritt stående björkar och gynna årsskott av rönn eller sälg. Vid all röjning i området var aktsam om tallplantor och gynna tall för kommande generationers träd på hållmarken där träden växer långsamt. Små granar röjs bort. I den lilla ekbacken kan enstaka avgränsad hasselbukett röjas fram mellan ekarna. Alarna vid stranden bör lämnas orörda.

Avd 4 Fagerudden. Badklippor med lågt växande äldre tallbestånd på udden och lövträd och grova gamla tallar i söder mot husen.

Åtgärd: Frihugg de stora tallarna från konkurrerande granar och björk. Röj fram ett avgränsat nyponsnår och röj hassel till buketter. Svag urglesning av tallarna på udden då klena exemplar tas bort för att gynna kvarvarande tall och uppslag av ädellöv eller rönn. Även nya tallplantor gynnas av detta. Ta stor hänsyn till den mycket gamla tallen på östra sidan av stigen ner mot vattnet!

Avd 5 (5b) Området väster om ängsmarken vid Friluftsvägen är svagt sluttande och bevuxet med flera arter ädellöv och hassel, gammal tall och ek. Här finns god möjlighet att skapa en lika fin miljö som på Ekudden.

Åtgärd: Avverka granar i alla storlekar. Gallra lätt bland lövträden och gynna då ask och lönn före asp. Ta bort träd som växer in i kronorna på gammal tall och ek. Röj i hasselbestånden och forma buketter som kan sparas långsiktigt. I brynet mot ängen låt gärna rönn- och enbuskar växa upp.

Avd 6 Denna avdelning är ett av de största sammanhängande skogsområdena på Furusund. På hållmarken i norr mot vattnet och runt utsiktsplatsen har granen börjat tränga in och konkurrera med de gamla vidkroniga tallarna. Så har också skett bland ekarna och de övriga lövträden längre in från stranden. Det är inte bra för bevarandet av områdets naturvärden. Målet är att de allra flesta granarna ska avverkas. Det är ekarna, de grova lövträden och de mycket gamla tallarna som ger området sin speciella skärgårds- och skogsbeteskaraktär.

Åtgärd: Frihuggning av gamla tallar och ekar från gran bör ske snarast. Lämna någon enstaka granstam kvar på marken i den fuktigare delen av området. Lättare gallring av de lövträd som blir kvar för att få vitalare och starkare individer. Asp eller björkstammar lämnas med fördel på en solig plats. Vid en sådan åtgärd ska i första hand ädellövträd som ek, ask och lönn sparas. Röj fram gamla hasselbuketter och forma även nya gärna i brynet mot den lilla ängen.

Avd 7 Lövskogsområde på båda sidor av stigen ner till Fageröbryggan. Området är troligtvis regelbundet röjt och nu är lövträden är uppvuxna och det finns väldigt lite unga träd och buskar. I detta område måste skott av al, björk, sälg och ek ges möjlighet att växa upp mellan de stora träden.

Åtgärd: Vid röjning är det viktigt spara årsskott av ovan nämnda arter på utvalda platser och i luckor. Röj fram de hasselbuketter som redan finns och gynna gammal sälg som växer söder om stigen. Faller sälg omkull låt delar av stammen ligga kvar på lämplig plats i området. Ta bort små granar och låt området utvecklas till en fin lövskog i slutningen mot vattnet.

Avd 8 Skogsmarken längs Duvkällevägen är tidigare gallrad och bitvis ojämnt bevuxen med både barr- och lövträd. På de hällmarksliknande partierna bör tall gynnas och sparas vid röjning. Enstaka fritt växande granar kan accepteras på fuktigare mark. I korsningen Zorns väg och Duvkällevägen har vintern 2015 ett antal granar och lövträd avverkas. På ytan bör det växa fler träd eller hasselbuketter. Lämpliga trädslag är lönn, al och björk. Välj ut fina årsskott vid slyröjning eller slätter. Målsättningen bör vara stråk längs vägen med en variation av trädarter och buskar.

Åtgärd: Frihugg de gamla grova tallarna. Vid röjning bör unga ekar, hasselbuketter, tall och rönn gynnas i nämnd ordning. Av granen sparas endast små unga granar i grupp och enstaka fritt växande gran. Var dock uppmärksam på att små granar snabbt blir höga. Spar gärna ett antal döda stammar i området på utvalda platser.

Avd 9 Zorns udde. Ett redan urglesat blandskogsbestånd av tall, björk och enstaka gran. Ett glest buskskikt finns utspritt i området. Målet bör vara att behålla områdets karaktär men med säkerställd föryngring av tall.

Åtgärd: Röj fram buketter av hassel och rönn på lämpliga platser. Gynnas rönn kan den växa till ett litet lågt träd vilket är mycket bra för variationen i landskapet och för fåglarna. Spar små granar i grupp som sedan röjs bort innan de blir stora. Viktigt! Gynna utvalda tallplantor och unga tallar för nästa trädgeneration.

Avd 10 Svinskogen. Olikåldrigt naturskogsliknande område med stor variation av trädarter och buskar. Det finns även en del döda träd (lågor) på marken vilket är mycket bra för insekter och fåglar. Lämna området orört för länge kommer träden bli höga och smala med små kronor för att sedan självdö och flera träd kommer lättare blåsa omkull. I ett område med så många boende och besökande är inte det så lämpligt eller estetiskt tilltalande.

Åtgärd: Frihugg de stora vidkroniga gamla tallarna. Frihugg även de grova asparna i söder mot vägen. De kan bli mycket goda boträd för hackspett. En lätt urglesning av unga och medelåldersträd är bra för livskraften hos de träd som blir kvar. Behåll trädslagsfördelningen och välj livskraftig individ framför specifik art. Även buskar och markflora gynnas av ljus och vatten som då kommer ner. Lämna de gamla lågorna orörda och skapa nya av olika trädarter och varierande grovlek.

Avd 11 Lövträdsdominerat område gränsande till Svinskogen i väster och vändplatsen på Nordkapsvägen i öster som delvis gallrats och röjts ganska intensivt. Intill vändplatsen finns en grupp med medelålders ask, lönn och björk med ett mellanskikt av fina gamla hasselbuketter och enstaka små granar. En smal remsa barrskog sammanbinder området med en fin björkgrupp som gränsar till Svinskogen.

Åtgärd: Frihugg de gamla tallarna. Ta bort den skadade granen mellan björkgruppen och stranden. Gallra svagt bland askarna, prioritera avverkning av björk där. Röj fram ytterligare hasselbuketter för att förstärka den lundliknande miljön. Viktigt! Ta bort alla små granar som växer upp i detta område. I björkgruppen behövs inga åtgärder göras men vid gräsröjning bör årsskott av ask, lönn och björk lokaliseras och sparas för nästa generations lövträd.

Avd 12 Ett område med fuktigare mark och mer lämpat för gran och olika lövträd. Även här växer de stora gamla tallar som påminner om när landskapet var öppnare och troligtvis användes för bete. Det finns en hel del lågor (döda träd) av sälg på marken. Träden växer förhållandevis tätt och skapar en lugn miljö med naturskogs känsla. Beståndet bör bevaras på detta sätt. På kartan finns markerat ett lämpligt ställe att vid önskemål öppna upp för en utblickspunkt över vattnet.

Åtgärd: Plockhugg runt de gamla vidkroniga tallarna! Lämna gärna någon av de avverkade granstammarna på marken för skalbaggar och insekter. Även den döda veden behöver vara varierad. I det redan glesare stråket mot vattnet ta bort ytterligare något träd och avverka granar runt den stora gamla tallen intill stranden. Gynna ask, lönn, sälg, rönn, hassel, björk och gran (i nämnd ordning) vid röjning och eventuell gallring. De gamla tallarna får inte röras.

Avd 13 Här växer stora vindpinade flera mycket gamla tallar med kraftiga kronor. I strandzonen nere vid vattnet finns en tunn ridå av klibbal. Under och mellan tallarna har gran börjat tränga upp tillsammans med enstaka exemplar av sälg och rönn. I området kommer stigen från Skatvägen ner och böjer av mot väster för att fortsätta hela vägen ner till södra udden av Furusund. En mycket vacker promenad genom öns varierande natur och mycket höga naturvärden.

Åtgärd: På östra sidan av stigen bör **alla** granar som växer under och intill de gamla tallarna tas bort. Lämna gärna någon av de avverkade stammarna kvar på utvalt ställe. Sälgarna sparas. Vid röjning gynna utvalda unga tallplantor för säkra återväxt av tall. Gynna även rönn som växer i området. Alarna vid stranden bör lämnas i stort sett utan åtgärd möjligtvis kan enstaka exemplar tas bort för bättre utveckling för kvarvarande träd.

Avd 14 En mycket stenig sluttning och strand mot öster. Här växer högresta gamla tallar och en stor ek vid stranden. Enstaka exemplar av björk, sälg och rönn. I strandzonen finns också små grupper med lågt växande klibbal.

Åtgärd: Vid röjning spar årsskott och små exemplar av tall så att det finns en nästa generation träd. Plockhugg de största av unggranarna, spar endast små grupper av små granar. Spar sälg och alar som växer vid stranden. De fåtal rönnar som finns i området bör lämnas orörda. Frihugg den stora eken vid stranden!

Avd 15 Område med äldre talldominerad blandskog vid Nordkapsvägen och på bägge sidor av Skatvägen. Det finns flera gamla tallar med vida kronor och begynnande pansarbark. I underskiktet växer hassel och en del unga ekar. I den lite fuktigare delen finns även al och sälg. Positivt är att viss frihuggning av tall och ek redan har utförts.

Åtgärd: Alla tallar som har andra träd som växer in i dess krona eller tätt in på stammen ska frihuggas. Det samma gäller de unga ekar som finns i området. Gallra bort alla granar som inte växer helt fritt i en lucka eller i en grupp av gran. Gallra bland björkarna för bättre förutsättningar för kvarstående träd. Røj fram utvalda hasselbuketter så att kraftiga exemplar kan bildas. Gynna och røj fram fina exemplar av al, sälg och rönn för god naturvård. Låt hellre sälg och rönn än gran, som snabbt växer sig mycket höga, bilda skärm mot intill liggande hus. Även framröjda hasselbuketter kan vara bra insynsskydd.

Gallra även lätt i gruppen av gran i sluttningen ner mot vattnet för att skapa friskare och starkare träd.

Avd 16 Bakom villorna på östra sidan av Nordkapsvägen sluttande mark med varierande lutning ned mot vattnet Furusund. Norra delen av området är kraftigt utglesat. I hela beståndet finns gamla träd av flera trädarter som ek, tall och björk. Det växer även enstaka exemplar av druvfläder och hassel. I sluttningen ner mot färjeläget saknas nästan helt buskvegetation och unga träd. Där bör ett antal yngre träd ges möjlighet att växa upp. Enbuskar och hassel är spår av äldre tiders markanvändning, oftast bete och ska gynnas vid skötselåtgärder.

Åtgärd: Vid röjning spara utvalda årsskott av tall och ek för att kunna bilda nästa generations träd. Röj inte bort fläder och rönn då de är viktiga buskar för fåglar med sina bär och skapar en uppskattad variation i skogen. Små granar (1-4m) kan sparas i grupper för småfåglar men bör sedan avverkas innan de blir stora träd. Målet bör vara att de allra flesta stora granar ska bort från detta område. Vid gallring ge ekarna mer plats och glesa ur de stora björkarna i beståndet för att ge mer plats åt både ek och de vidkroniga gamla tallarna som är träd med mycket höga naturvärden. Lämna någon eller del av, de avverkade stammarna på marken för insekter och fåglar.

Avd 17 Området ligger högt och sluttar åt öster ner mot väg 278 och är bitvis ganska igenväxt. I avdelningen växer flera stora ekar och tallar. Det finns också goda möjligheter att skapa ett ljust och luftigt bryn med stor andel lövträd och hasselbuketter.

Åtgärd: Frihugg ekar och tallar. Gallra bort unga och medelålders granar till förmån för lövträd och hassel. Välj ut unga ekar för framtid Välj att gynna ek, tall, hassel, ask, asp före björk och gran. Röj fram fina hasselbuketter för insyn från vägen.

Avd 18 Maren. Runt den lilla insjön Maren växer ett tätt och snårigt klibbalsbestånd med inslag av säl, lönn och ask. Detta område bör lämnas orört för fåglar och insekter samt som skärm mot väg 278. Undantagsvisa röjningsåtgärder kan dock göras längs stigen (för utblick och framkomlighet) och i den grupp unga alar (för friska stabila träd) som växer söder om gångstigen intill utloppet från Maren.

Åtgärd: Röj bort cirka en tredjedel av stammarna i gruppen av ung klibbal. På andra sidan stigen röj fram och gynna fina exemplar från de unga askar som växer där. Plockhuggning av träd som riskerar att falla på vägen eller stigen. Lämna stammar och grenar kvar på lämplig plats i området.

Avd 19 (19b) Skogsområdet runt telemasten och risupplaget har stora fina ekar i nordost och blandskog i söder. Även här finns ekar och stora gamla tallar som behöver få större utrymme. Brynet längs vägen bör vara glest och lövrikt.

Åtgärd: Rensa kring ekarna längs vägen och de stora tallarna i områdets kanter. Röj fram hasselbuketter i brynen.

Avd 20 Mellan Varvsvägen och väg 278 finns en liten naturskogsliknande plats. Gamla grova granar, aspar och en undervegetation av hassel, säl, och

rönn. Beståndet fungerar som en barriär mot den trafikerade vägen. Området behöver inte skötas så aktivt men ha uppsikt över träd som eventuellt kan ramla över vägen.

Åtgärd: Frihugg de stora gamla ekarna och grova asparna, låt de falla sålgarna ligga kvar. Røj fram kraftiga hasselbuketter.

Avd 21 Skogsmarken längs Varvsvägens södra sida är delvis hårt gallrad. Mitt i området växer en fin medelålders barrskog med mest gran och i söder finns en tät lövträdsgrupp. Behåll granskogen och skapa en gles lövskog i brynet mot ängen. Det kärliknande området i norr bör förtätas något med al eller asp.

Åtgärd: Røj fram lämpliga årsskott av al eller asp som kan bli nya träd i kärret. Lämna även enstaka hasselbukett. Bland de stora granarna gynna även unga granar och små plantor för en kontinuitet av barrträd. Gallra i lövträdsbeståndet och gynna fina exemplar av asp som kan bli grova boträd åt hackspettar.

Avd 22 I den gamla åkern på södra Furusund ligger flera igenväxande åkerholmar. På dessa och i brynen kring inägan finns gott om ädellövträd och asp. Ljusa glesa holmar och låga bryn med hasselbuketter och inslag av enbuskar och gammal tall bör vara målsättningen.

Åtgärd: Gallra ordentligt på åkerholmarna och i de täta brynen. Välj att spara ek, ask och asp. Gynna vildapel, rönn och enbuskar för variationen och för fåglarna. Även på åkerholmarna kan enstaka fälld stam lämnas på marken för insekter.

Avd 23 Kvarnberget och Ålandsberget. Betesmarken på Kvarnberget och festplatsen med utsikt på Ålandsberget är intensivt skötta områden i samfälligheten. Båda mycket vackra platser för rekreation. Det som skötselansvariga bör dock tänka på förnygring av ekar och askar. Om plantering av ek görs måste plantorna noggrant hägnas in. Både vilda och tama betande djur tycker mycket om unga skott av ek! På Ålandsberget kan unga skott av ask sparas vid kommande röjning för att säkerställa trädkontinuiteten.

Allmänt

På Furusund är ek och tall karaktärsträd. I denna del av skärgården är ask ett vanligt förekommande träd som tillsammans med ek, tall och hassel skapar ljusa luftiga skogar och här finns fina förutsättningar för sådana ofta mycket uppskattade miljöer. Grova lövträd (gärna asp) ger också hackspettar goda möjligheter för häckning. Deras bohål används sedan ofta av andra fågelarter som boplats och lagring av föda. Delar av området är mycket bördiga där växer granar snabbt upp i luckor och under andra trädarter. För att behålla karaktären och den ljusa luftiga skogen för rekreation och utblick över sjön bör föreningen vara uppmärksam på detta. I avdelning 6 och 19 bör de stora granarna när de dör eller avverkas, därför ersättas av lövträd gärna ädellövträd. Man ska dock tänka på att små täta grupper av unga granar utgör skydd för både fåglar och smådjur, vilka också förhöjer rekreations- och naturvärdet i området. Enstaka döda träd som fallit omkull kan med fördel

sparas för att öka naturvärdet. Döda stående träd sparas helst stående förutsatt att de inte utgör någon säkerhetsrisk.

Frihugga är att avlägsna träd som växer tätt intill stammen eller växer in i kronan på värdefulla äldre ofta grova träd. Ca 1 m runtom trädkronan bör det vara fritt från andra träd. Det är ofta lövträd (ex. ek och asp) och tallar som trängs av andra träd på detta sätt.

Plockhuggning är att hugga bort enstaka utvalda träd jämnt fördelat över ett bestånd. Detta görs för att göra små luckor där en ny generation träd kan gro och för att skapa mer gynnsam miljö för kvarstående bestånd. Bortgallrade träd bör vara av olika ålder.

Med *ädellöv* menas ek, ask, alm, lönn, lind, bok, avenbok och fågelbär

Sly är definitionen på okontrollerat uppslag av främst asp och björk. Slyet ska inte vara grövre än att man kan avlägsna med röjsåg. En största diameter på ungefär 5 cm.

I avdelning Ekudden (1) är arten *Slöjroksvamp* är markerad med röda kvadrater. I avdelning 12 är mitt förslag på möjlig plats att öppna upp en utblickspunkt markerad med röd pil.

På Skogsstyrelsens vägnar

Katrine Andersson, Skogskonsulent